

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Активне використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку дистанційного навчання є стратегічним напрямом реформування освіти в Україні, тому платформи дистанційного навчання відіграють важливу роль для організації дистанційного навчання.

Вибір платформ дистанційного навчання є дуже важливим кроком.

Платформа дистанційного навчання – це програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання, метою якого є створення та управління педагогічним змістом, індивідуалізоване навчання та телетьюторат. Воно включає засоби, необхідні для трьох основних користувачів – викладача, студента, адміністратора.

У цій системі, викладач створює загальний курс навчання, використовуючи мультимедійні педагогічні ресурси, індивідуалізує його до потреб та здібностей кожного студента, та здійснює підтримку діяльності студентів [1, с. 27].

Аналіз інформаційних ресурсів Інтернету показав, що найбільший інтерес серед таких систем представляє програмно-інструментальна платформа дистанційного навчання Moodle.

Ця система управління вмістом сайту, спеціально розроблена для створення викладачами якісних онлайн-курсів. Цей програмний продукт використовується більше ніж у 100 країнах світу університетами, школами, компаніями й незалежними викладачами.

Вважається, що абревіатура MOODLE пов'язана з виразом: *Modular Object-Oriented Dynamik Learning Environment* – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке дозволяє будь-кому дистанційно, за допомогою Інтернету, оволодіти навчальним матеріалом та самому створювати дистанційні курси і проводити навчання на відстані.

Головним розробником системи є Martin Dougiamas з Австралії. Цей проект є відкритим та в ньому бере участь і велика кількість інших розробників.

Moodle – це безкоштовна, відкрита (Open Source) система. Вона не лише безкоштовна сама, а й не потребує для своєї роботи жодного платного програмного забезпечення. Тобто кожний навчальний заклад може впровадити у себе не просто безкоштовну і найбільш досконалу, а ще й абсолютно ліцензійну систему, не витративши жодної копійки на придбання програмного забезпечення. При цьому він може вносити зміни у код у відповідності до своїх потреб.

Інформаційне середовище Moodle надає викладачеві широкі можливості для розміщення навчальних матеріалів: веб-сторінки; інтерактивні елементи курсу; засоби комунікації; електронні книги; тренінги та навчальні програми; посилання на файли; аудіо- та відеоматеріали; каталоги.

Moodle надає можливість проектувати, створювати та керувати інформаційно-навчальними ресурсами навчального закладу.

Moodle є гнучкою системою, тобто викладач може самостійно створювати дистанційний курс та управляти його роботою: власноруч контролювати доступ до своїх курсів, використовувати часові обмеження, створювати власні системи оцінки знань, контролювати запізнення студентів при виконанні завдань, дозволяти або забороняти перездачу тощо [2, с. 64].

Платформа Moodle в мережному варіанті є майданчиком для проведення форумів та чатів окремих груп слухачів курсів. Чат використовується на дистанційному етапі згідно з графіком навчального процесу, який отримує кожний слухач, для «живого» спілкування викладача зі слухачами курсів. Інша можливість, яку надає Moodle в мережному варіанті для спілкування – це форум.

Форум відрізняється від чата тим, що його можна вважати семінаром, який розтягнутий у часі. Крім того форум використовується для проведення консультацій як на дистанційному етапі курсового навчання, так і в міжкурсовий період для обговорення актуальних питань. Ці види спілкування на дистанційному етапі можуть зайняти місце тематичної дискусії чи семінарського заняття [3, с. 47].

Оскільки систему Moodle орієнтовано на застосування у дистанційному навчанні, вона має великий набір засобів комунікації. Можливості, які надає система, дозволяють забезпечити індивідуальну роботу викладача з кожним студентом, налагодити тісну співпрацю.

Система управління навчанням Moodle надає багато функцій, що полегшують процес оцінювання знань студентів. Контроль знань здійснюється в системі за допомогою окремого модуля, який представляє багато видів тестів, можливість перетестування з дозволу викладача, можливість захисту від списування шляхом рандомізації питань та встановлення бази даних питань, для використання у тестах. Система має механізми зберігання поточних оцінок кожного студента за всіма дистанційними курсами, встановлення шкали оцінок, напівавтоматичного перерахунку результатів тощо.

Можливості, які Moodle дає користувачам, можна згрупувати за ролями (рис. 1).

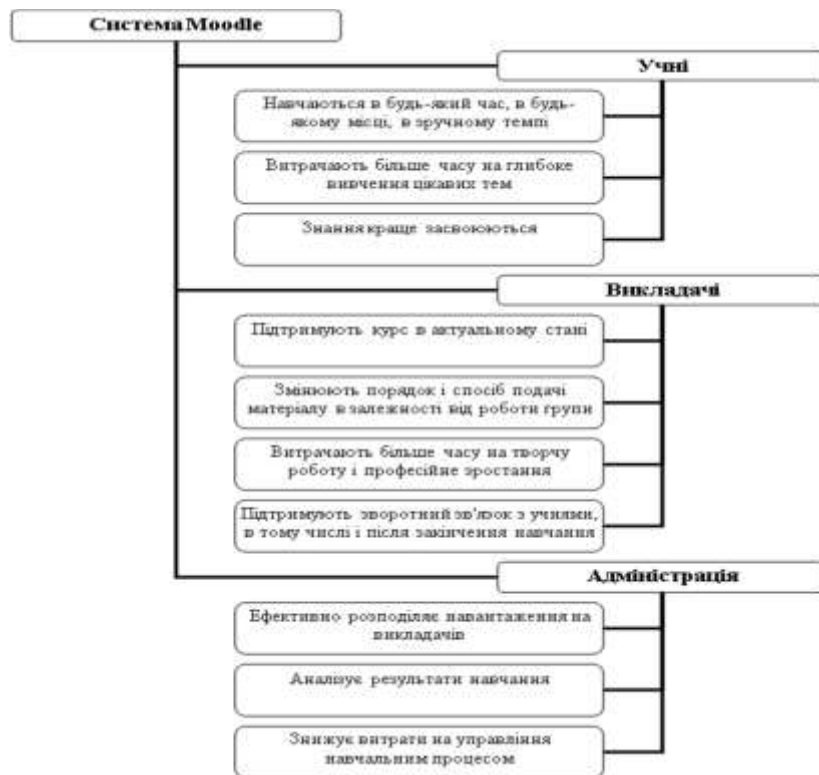

Рис. 1 Схема можливостей системи Moodle для користувачів

У Moodle є рішення для всіх можливих завдань управління навчальним процесом. Якщо ж готового рішення поки немає або воно недосконале, функціонал системи можна легко розширити.

Узагальнюючи наведені характеристики ми структурували основні переваги та недоліки дистанційної платформи Moodle (табл 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки дистанційної платформи Moodle

Переваги дистанційної платформи Moodle
Можливість користування різними системами управління базами даних
Зрозумілий інтерфейс та просте обслуговування, управління та використання;
Забезпечення безперервного навчального процесу
Спрощення розповсюдження електронних матеріалів серед студентів
Сумісність з усіма форматами електронних матеріалів
Використання навчальних матеріалів, які недоступні під час традиційних занять
Широкий вибір інструментів взаємодії зі студентами
Контроль доступу
Велика кількість завдань
Безкоштовне розповсюдження
Можливість створення різноманітних оформлень вебсайту або окремих дистанційних курсів
Недоліки дистанційної платформи Moodle
Не пристосований для створення складних навчальних робіт
Погано інтегрується із зовнішніми програмами;
Не містить у процесі навчання бібліографії та планування навчання за спеціальністю;
Має дещо обмежені комунікаційні можливості
Відсутність як такої технічної підтримки «від виробника»
Неможливість сортування списку файлів

Отже, основними напрямками використання системи Moodle в навчальному процесі є такі: вивчення теоретичного навчального матеріалу; представлення в електронному вигляді; формування практичних умінь і навичок; структурування результатів навчальної діяльності; автоматизація роботи з навчальною інформацією; забезпечення мережевої комунікації; організація та проведення мережевих інтерактивних групових та

індивідуальних занять у режимі on-line та off-line; контроль та моніторинг навчальної діяльності слухачів дистанційного курсу [4, с. 98].

Використання електронного навчального середовища Moodle дозволяє зберігати індивідуальний підхід до освітнього процесу та організувати групову діяльність студентів за допомогою чатів, форумів та інших комунікативних складових системи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дробніца І.П. Педагогічні технології у сучасному загальноосвітньому закладі. *Педагогічне Криворіжжя: педагогічний альманах*: збірник науково-методичних праць. Кривий Ріг: ВЦ КДПУ; Айс Принт. 2018. Вип. 4. с. 55-58.
2. Самолюк Н.М., Швець. Актуальність і проблемність дистанційного навчання. *Нова педагогічна думка*, 2013. № 1.1. с. 193.
3. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2014. 140 с.
4. Малярчук О. В. Технологічні характеристики дистанційної форми навчання. О. В. Малярчук. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2015. вип. 2. с. 164-167.